

Бемор ва мусофирнинг рўзаси



04:00 / 27.03.2023 4089

يَدُّهُ لَآ نَمِيتَ اَنْبِيَّيَ بَوَسَّ اَنْ لَّيْلَ اِيَّاهُ نَارُ قَوْلِ اِهِيَ فَلَ زُنُ اِيَّ دَلَّ اِنَ اَصَمَّ رُ رَهَش
يَلَعُ وَاَ اَصِي رَمَ نَا كَ نَمَوُ وُهْمُ صَيِّ لَفَ رَهَش لَ اُمُّ كَ نَمَ دَهَش نَمَ فِ نَا قُرْفُ لَ اَو
رَسُ عُلَّ اُمُّ كَبُ دِي رِي اَلِ وَا رَسُ يُّ لَ اُمُّ كَبُ هَلَّ لَ اَدِي رِي رَحُّ اِمَّ اِيَّ اَنَّمُ دَعَفَ رَفَس
نَوْرُ كُ شَتَّ مُمُّ كَلَّ عَلَّ وَا مُمُّ كَا دَه اَمَّ يَلَعُ هَلَّ لَ اَوْرَبَّ كُ تَلَّ وَا دَعُ لَ اَوَّلَ مُمُّ كُ تَلَّ وَا

Аллоҳ таоло:

«Сиздан ким бу ойда ҳозир бўлса, бас, унинг рўзасини тутсин. Ва ким бемор ёки сафарда бўлса, бас, ўша (тутилмаган кунлар) **саноғини бошқа кунлардан** (тутади). Аллоҳ сизга осонликни хоҳлайди ва сизларга қийинликни хоҳламас», деган («Бақара» сураси, 185-оят).

Шарҳ: Бир киши Рамазон кунлари бемор бўлса, унинг тузалишига умид қилинса ва яна бир киши Рамазон кунлари сафарга чиққан бўлса, ўша кунлари рўза тутмай, кейин тутмаган кунларининг саноғича қазо рўза тутишига асосий далил мана шу ояти каримадир.

Шунинг учун бемор киши агар рўза тутса, беморлиги зиёда бўлиб кетадиган ёки тузалиши ортга суриладиган бўлса, Рамазон ойида бемалол рўза тутмай юриши мумкин. Аллоҳ таоло беморлиги туфайли бундай одамга рухсат берган.

кишиларнинг заифлашиб қолганларини сездилар ва жиҳодга кетаётганларини ҳам эътиборга олиб, рўзаларини очдилар. Саҳобалар ҳам очдилар. Уларнинг Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг бир масалада икки хил амаллари бўлса, янги амалларига эргашиш одатлари бор эди. Шунинг учун у зот сафарда рўза тутганларида улар ҳам тутдилар, рўзани очганларида улар ҳам очдилар.

Асафон ҳам Мадина билан Макка орасида жойлашган маконлардан бўлиб, марказ ҳисобланади. Кадийд эса унга қарашли бўлиб, шунинг учун бир ривоятда Кадийд, иккинчисида Асафон деган ном келса, хилоф қилинган бўлмайди.

Маълумки, Макка фатҳига Пайғамбар алайҳиссалом билан жуда кўп сонли саҳобалар чиққанлар. Пайғамбар алайҳиссалом улов устида туриб, ҳаммага кўрсатиб, сув ичганларидан кейин уларнинг маълум қисмлари рўзаларини очиб юборганлар. Лекин ўзларида қувват ва имкон топиб, рўзасини очмаганлар ҳам бўлган. Аммо рўза тутганлар тутмаганларни, тутмаганлар тутганларни айбламаганлар. Чунки Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўзлари ҳам вазиятга қараб, гоҳо тутиб, гоҳо очиб юрганлар.

Бизда ҳам ана шундай тушунча бўлиши керак. Имкони бор одам хоҳласа, сафарда ҳам рўза тутаверсин, аммо бошқалар тутмаса айбламасин. Шунингдек, сафарда рўза тутмай, кейин қазосини тутмоқчи бўлган одам сафарда рўза тутганларни айбламасин. Бу маъно қуйида келаётган ривоятда яна ҳам аниқроқ баён қилинади.

يَدُّهُ لَانَّمِ تَانِّيَبَ وَسَانِلِّلَّ يَدُّهُ نَارُقُولِ هِيَفَ لَزْنُ أَيِّ دَلَانِ اصَمَرُ رُزْهَش
يَلَعْ وَأَصِيَرَمَ نَاكَ نَمَوُ هُمُ صَيَلَفَ رُزْهَش لَامُ كَمَ دَهِشَ نَمَفَ نَا قُرْفُلَاو
رُسُ عُلَا مُ كَبُ دِي رِي الْو رُسُ يَلَا مُ كَبُ هَلَلَا دِي رِي رَحَامَايَا نَمُ دَعَفَ رَفَس
نُورُ كَشَتَا مُ كَلَعَلَا وَمُ كَادَهَا مَ يَلَعَلَا أَوْرَبَا كُتَلَاو دَعَلَا أَوْلَا مُ كُتَلَاو

«Анас розияллоҳу анҳу:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан Рамазонда сафарга чиқдик. Шунда рўзадор оғзи очикни, оғзи очик ҳам рўзадорни айбламади», дедилар».

Бошқа бир ривоятда:

«Бас, улар ким қуввати етиб, рўза тутса, яхши, ким заифлик сезиб, оғзи очик бўлса, у ҳам яхши, деб билишар эди», дейилган.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бугун оғзи очиклар ажрни олиб кетдилар», дедилар».

Муслим ва Насайй ривоят қилганлар.

Шарҳ: Демак, сафар шароити кишилардан баъзи бир ишларни адо этишни талаб қилган. Хусусан, ўша сафар жиҳод сафари, Маккага юриш бўлганлигини эътиборга олсак, бу жуда ҳам муҳим иш саналган. Ана ўша шароитда Аллоҳ берган рухсатдан фойдаланиб, оғзини очиб олиб, уммат учун зарур бўлган ишларни бажарган кишилар энг кўп ажру савобга эга бўлганликлари турган гап.

Ушбу ривоят ҳам мусофир киши рўза тутиш ёки тутмасликда ўз шароитини ҳисобга олиши зарур эканлигини яна бир бор кўрсатиб турибди.

Чунки Рамазон кунларининг ўзига яраша файз-баракаси бор ва инсон ўз зиммасидаги бурчни тезроқ бажаргани яхшидир.

«Ҳадис ва ҳаёт» китоби асосида тайёрланди